

[Bjørn Elmquist]

Petersen minder mest om en ål, der vrider sig frem og tilbage på en stegepande, eller en dansker, der er på vinterferie i Alperne og prøver at løbe slalom, for de kan ikke rigtig finde ud af, hvad de skal med denne dagsorden.

Jeg synes, man skulle lægge til grund, at det, det først og fremmest har handlet om i dag, er, om Danmark skal deltage i den regeringskonference. Det har gået som en rød tråd mellem alle os, der nu om et øjeblik stemmer for dagsordenen. Hvad der så skal ske på regeringskonferencen, og hvor den kan ende, må vi tage stilling til. Alt afhænger af, hvad endemålet for så vidt angår det forfatningsretlige bliver. Det er mærkeligt, at SF ikke bare tager det til efterretning. Vi andre må tage til efterretning, at SF er imod, at der indkaldes til regeringskonference.

Vi stemmer for dagsordenen, fordi vi mener, regeringskonferencen skal finde sted.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

De sidste bemærkninger i hr. Bjørn Elmquists indlæg kan Fremskridtspartiet fuldstændig tilslutte sig.

Jeg synes, at der i en så lang debat som den, vi har haft i dag, mangler den tilføjelse, at det så også vil betyde, at Danmark er indforstået med at tage andre emner med på regeringskonferencen, hvis der viser sig interesse for det, også selv om de ikke specielt har været inden for hr. Ivar Nørgaards fantasifelt, da han skrev forslaget. En af de ting – for bare at give et eksempel, som jeg mener må være helt oplagt som et eller flere selvstændige punkter på dagsordenen for regeringskonferencen – er institutionernes fortsatte forhold. Hvad skal man gøre med Parlamentet? Jeg mener stort set, vi er dér, hvor vi skal være på det nuværende udviklingstrin. Selvfølgelig skal Parlamentet udbygges, når vi ser det over årtier, men ikke på nuværende tidspunkt.

Hvad skal vi gøre med Rådet? Den fortrinlige bog, som er skrevet af hr. Bjørn Elmquists tidligere partiformand hr. Christophersen – han er udenlandsdansker nu – nævner som et eksempel, at man skulle have åbne møder i Ministerrådet. Det vil sikkert være glimrende at forhandle om det på regeringskonferencen, idet det reelt ikke er nogen regering, der mødes, men i virkeligheden en slags parlament, og ligesom møderne er offentlige i folketingsalen, bør de sikkert også være det i Ministerrådet. Sådan er der utallige forskellige ting.

Hvis hr. Kohls Anschlussstale får medhold i virkeligheden, er det vel naturligt at give Tyskland nogle flere stemmer, end Tyskland har i øjeblikket, både i form af mandater i EF-Parlamentet og stemmer, når man stemmer ved kvalificeret flertal i Ministerrådet.

Sådan er der mange andre emner end dem, hr. Ivar Nørgaard direkte har nævnt, som også bør komme med.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 15 af Ivar Nørgaard (S) (se foran) vedtoges med 110 stemmer (S, KF, V, FP, RV, CD og KRF); 18 (SF) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 16 af Gade (SF) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 3:

Forslag til folketingsbeslutning om offentlighed i EF-anliggender.

Af Leif Hermann (SF) m.fl.
(Fremsat 10/10 89).

Forslaget sattes til forhandling.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Må jeg bede om, at man forlader salen i ro eller også bliver i ro. Jeg vil meget gerne, at der er ro, inden jeg giver udenrigsministeren ordet. Værsgo.

Forhandling

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

I det forslag til folketingsbeslutning, som vi nu skal behandle, opfordrer SF til at ophæve bestemmelserne i offentlighedsloven og i forvaltningsloven om begrænsning i adgangen til aktindsigt i EF-sager.

[Udenrigsministeren]

Der er tale om nogle bestemmelser, som blev indsat i lovgivningen for at sikre, at det arbejde, der foregår mellem ministerierne om EF-sager, og det samarbejde, der foregår på embedsmandsplan i specialudvalgene, kan blive opretholdt og videreudviklet.

Det var tanken, at selve strukturen for dette samarbejde, der går på tværs af ministerierne, skulle føre til, at de dokumenter, der på den måde bliver udvekslet mellem ministerierne, ikke skal være offentligt tilgængelige efter de almindelige bestemmelser i offentlighedsloven.

Det er nogle bestemmelser, der er meget nyttige, for de sikrer bl.a., at vores modpart under en retssag ved EF-Domstolen ikke kan læse, hvordan man fra dansk side vurderer, om retssagen med held kan gennemføres. På ganske tilsvarende måde kan vore partnere i EF-samarbejdet ikke i forbindelse med de forhandlinger, der finder sted i EF-Rådet, læse om danske forhandlingspositioner, herunder hvor meget der efter dansk opfattelse skal sættes ind på, at et bestemt dansk synspunkt føres igennem eller et bestemt dansk forbehold opretholdes. De hensyn, der lå bag de bestemmelser i offentlighedsloven, som skulle sikre, at vi kunne forbedre og gennemføre vores deltagelse i EF-samarbejdet uden at lægge alle kort på bordet, gælder stadig væk.

Jeg vil sige det så skarpt, at det vil alvorligt og helt afgørende svække Danmarks forhandlingsposition, hvis drøftelserne om EF-sager mellem ministerierne på embedsmandsplan pludselig skulle være offentligt tilgængelige. Det kan vi ganske enkelt ikke have.

Drøftelserne mellem ministerierne foregår i dag ganske uformelt. En lang række helt foreløbige overvejelser bliver lagt frem, for at man kan få en sag diskuteret og bedre belyst, og embedsmændene har frihed til at komme med ideer, som måske ved nærmere drøftelse viser sig ikke at kunne bruges. Man får belyst forholdene, og det gælder også de forhold, der taler for EF's standpunkt.

Efter min opfattelse ville det være helt usædvanligt og helt uacceptabelt, hvis Danmark ene af alle lande i EF skulle give andre medlemslande, Kommissionen, Parlamentet osv. adgang til at følge med i de overvejelser af rent intern karakter, som ligger til grund for de holdninger, vi indtager under forhandlingerne i Kommissionen, Domstolen og Ministerrådet.

Hvis man virkelig vedtager dette forslag fra SF, som jeg tror at SF ved nærmere eftertanke ikke mener helt alvorligt, vil det også føre til en skævhed i forholdet mellem EF og Danmark, for den danske regering vil så skulle offentliggøre sine interne overvejelser, mens alle fortrolige oplysninger i EF's egne dokumenter og fra de øvrige medlemslande skulle undtages fra aktindsigt.

Aktindsigt skulle altså kun gælde os og ikke noget som helst af, hvad de andre laver, eller hvad der laves i institutionerne, og det vil efter min mening være en helt uholdbar situation.

Jeg tror, det er gået op for forslagsstillerne, at regeringen ikke synes, der er nogen grund til at ophæve de gældende bestemmelser.

Efter punkt 2 i beslutningsforslaget ønsker SF i realiteten, at regeringen skal søge at få ændret reglerne i Ministerrådets forretningsorden, hvorefter Rådets samlings ikke er offentlige, medmindre Rådet med enstemighed træffer anden bestemmelse, og hvorefter der gælder tavshedspligt om Rådets forhandlinger, medmindre Rådet træffer anden bestemmelse. Rådets forretningsorden er fra 1979, og den blev senest ændret i forbindelse med, at Fælles Akten trådte i kraft.

Jeg røber vist ingen hemmelighed ved at oplyse, at flertallet af medlemsstaterne lægger overordentlig stor vægt på, at forhandlingerne kan foregå i fortrolighed. Hvis enhver indrømmelse under forligsbestrebelse skal afgives i fuld offentlighed, frygter man med god grund, at forligsmulighederne mindskes. Det er i øvrigt noget, enhver politiker ved, i det mindste enhver politiker, der har været med til at tage et politisk medansvar, og det er måske derfor, det er SF, der fremsætter dette forslag.

Derfor mener jeg også, at forslaget punkt 2 b, hvorefter hvert land skal redegøre for begrundelsen for sin stillingtagen, er fuldstændig urealistisk, det er en hængeskøjtanke. Mange vedtagelser sker uden formel afstemning, og det forekommer mig at være helt unødigt konfliktskabende, hvis hver delegation skulle tvinges til at gøre sin stilling klar til ethvert spørgsmål. En sådan regel går i øvrigt også langt videre end det, vi f.eks. kender i Folketinget.

I forbindelse med behandlingen af forslag til love eller folketingsbeslutninger har ethvert medlem mulighed for at redegøre for sit synspunkt, men vi har dog ikke i Folketingets for-

[Udenrigsministeren]

retningsorden regler om, at ethvert parti skriftligt eller fra talerstolen også skal gøre rede for sin stilling til ethvert spørgsmål. Vi tillader, at man melder pas, og vi har just oplevet, at nogle har meldt pas i en afstemning, minder jeg bare SF'erne om. Noget tilsvarende skal selvfølgelig også gælde for vores deltagelse i Fællesskabet.

Hertil kommer i øvrigt, at Rådet under samarbejdsproceduren har pligt til efter vedtagelsen af den fælles holdning vedrørende direktivforslag at oversende denne fælles holdning til Europa-Parlamentet til fornyet behandling. Samtidig skal både Rådet og Kommissionen give Parlamentet, som det hedder, »en udførlig redegørelse for grundene til Rådets fælles holdning samt for Kommissionens holdning.«

Her i landet har vi oven i købet i kraft af Markedsudvalget både en forudgående og en efterfølgende kontrol med, hvordan regeringen faktisk har forholdt sig på rådsmøderne. På den baggrund finder jeg ikke, at den danske regering på nuværende tidspunkt skal foreslå yderligere ændringer i Ministerrådets forretningsorden.

Med hensyn til behandlingen af enkeltsager, og her henviser jeg til beslutningsforslagets punkt 2 a, vil jeg gerne minde om, at enkeltsagsbehandlingen i altovervejende grad foretages af nationale myndigheder. Det er netop et af de karakteristiske træk ved EF, at der stort set ikke foregår nogen enkeltsagsbehandling på centralt niveau. Den eneste undtagelse er konkurrenceområdet og reglerne for kul- og stålvirksomheder, der bliver administreret af Kommissionen. Her er der regler om partshøring og kontradiktion og i et vist omfang adgang til aktindsigt for den pågældende part. Men en almindelig aktindsigt måtte under alle omstændigheder begrænses af hensyn til forretningshemmeligheder m.v.

Jeg minder om, at den danske regering ikke har nogen særlige beføjelser over for Kommissionen. Kommissionen er uafhængig. Den skal stå til regnskab over for Europa-Parlamentet, så i mine øjne ville det være nærliggende, om SF's medlem af Europa-Parlamentet rejste spørgsmålet dér. Men forklaringen er vist, at det har SF's medlem allerede gjort uden at få nogen støtte overhovedet.

Til beslutningsforslagets punkt 3 vil jeg anføre, at regeringen naturligvis altid er modtagelig for gode råd om, hvordan den hjemlige infor-

mation kan forbedres. Drøftelser af det spørgsmål finder faktisk også jævnlig sted i Markedsudvalgets underudvalg. Jeg tør ikke sige, om det forslag, der er nævnt i punkt 3, har været drøftet i underudvalget, men det er da mit indtryk, at den forbedring af informationsniveauet, som er gennemført efter Markedsudvalgets beretning fra 14. november 1986, stort set fungerer tilfredsstillende.

Jeg skal selvfølgelig også kommentere beslutningsforslagets punkt 4, hvorefter skiftvekslingen i sager, der er anlagt ved EF-Domstolen mod Danmark, bliver offentliggjort. Vi kan selvsagt ikke offentliggøre Kommissionens skrifter, når den selv betragter dem som fortrolige, og jeg har altså også svært ved at se formålet med en offentliggørelse af vores egne indlæg, men det er da klart, at det kan tilfredsstille en vis forståelig nysgerrighed.

Man kan nu engang ikke føre en retssag i medierne eller i et parlament, og en offentliggørelse vil kalde på kommentarer fra interesserede, der vil ønske at få en forklaring på, hvorfor regeringen har gjort sådan og sådan eller har ført det og det synspunkt frem i stedet for et helt andet. Under sådanne forhold vil regeringens advokater blive udsat for en tofrontskrig; dels skal de føre en sag, og dels skal de slås med medier og parlament, som alle sammen vil være meget klogere end advokaterne, når det drejer sig om, hvordan sagen skal føres. Man ville altså skulle argumentere for sin sag både ved Domstolen og i en hjemlig debat.

Jeg vil gerne drage en parallel til vores eget retssystem: Efter retsplejeloven er processkrifter i en retssag ikke alment tilgængelige, og jeg har svært ved at se det nyttige i, at Kammeradvokaten, der fører alle sager for staten ved danske domstole, skulle sende en kopi af sine processkrifter til Folketinget eller for den sags skyld til Ritzaus Bureau.

Sammenfattende må jeg altså anføre, at regeringen klart afviser SF's beslutningsforslag. Jeg tror ikke, det er gennemtænkt. Det er hævet over enhver tvivl, at hvis man gennemfører dette beslutningsforslag, vil det være yderst skadeligt for enhver regerings muligheder for at varetage landets interesser.

Ole Espersen (S):

Udenrigsministeren har ret i, at hans indlæg nærmest må forstås som en afvisning af SF's

[Ole Espersen]

forslag. Jeg synes nok, afvisningen er lidt uforståelig i den forstand, at jeg mener, der er positive træk og vigtige forbedringer i SF's forslag.

Vi har lige haft en diskussion om yderligere beføjelser til fællesmarkedet. Meget afgøres allerede dernede i øjeblikket, men der er stort set ingen offentlighed om det. Det er lovgivning, der vedtages i EF, men vi ville da aldrig herhjemme acceptere, at det skete så lukket som i EF's organer.

Ministerens første argument gik nærmest på, at under en retssag kunne modparten komme til at se, hvad vores forsvar gik ud på. Nu forstår jeg måske godt, at netop det optager udenrigsministeren i øjeblikket, men det er ikke typisk for vores forhold til EF, at der kører retssager, men i øvrigt skal jeg vende tilbage til det om et øjeblik.

Vi er altså i princippet positive, fordi vi opfatter det som et forsøg på en demokratisering at offentliggøre EF's beslutningsproces. Denne demokratisering har en juridisk side, idet den kan give enkeltpersoner og virksomheder bedre mulighed for at følge med i, hvad der foregår, og komme med kritik og kommentarer. Den har også en journalistisk side, for den vil give vor presse og andre landes presse en bedre mulighed for at beskrive, hvad der foregår i EF. Vores holdning er altså positiv i den forstand, at vi gerne vil medvirke.

Når det specielt drejer sig om offentlighedsloven og forvaltningsloven, er det klart, som ministeren sagde, at der ganske givet vil være tilfælde, hvor der ikke bør gælde offentlighed, partsoffentlighed eller almindelig offentlighed, ligesom når det drejer sig om danske forhold. Derfor er der bestemt brug for, at der fortsat er regler i lovgivningen om, at dokumenter kan undtages, hvis særlige hensyn taler derfor. Men det er der også, så vidt jeg har forstået. Selv om man fjerner de to stykker, som SF foreslår, vil der stadig være mulighed for at undtage dokumenter fra offentligheden, hvor der er konkret behov herfor. Det skal der selvfølgelig være mulighed for, ligesom der er det, når det gælder interne danske problemer. Vi må drøfte i Retsudvalget, hvordan vi kan sikre det, men det, vi i princippet er enige i, er, at der ikke behøver at være en automatisk lukkethed, hemmeligholdelse, så snart det drejer sig om EF-papirer.

Så foreslås det, at regeringen i EF arbejder for større offentlighed om selve beslutnings-

processen, og at disse regler udformes i overensstemmelse med reglerne i det land, hvor offentligheden er størst. Det kan der heller ikke være noget galt i. Det foreslås, at man arbejder for det, og når man et resultat, vil det naturligvis også afspejle, at der ligesom i Danmark vil være områder, hvor den fulde offentlighed ikke kan eller bør tilvejebringes.

Det kan ikke være skadeligt for EF at indføre noget, som nogle lande allerede har, hvis man naturligvis tager de forbehold, som de lande, der allerede har offentligheden, også har måttet tage. Det kan kun være et oplæg til en positiv udvikling, som vi håber regeringen også efterhånden vil gå ind i.

Forslaget om, at ethvert land i forbindelse med en rådsvedtagelse skal afgive en skriftlig, offentligt tilgængelig begrundelse for sin stillingtagen, tror vi ikke vil få den store betydning. Vi tror ikke, det er særlig praktisk. En sådan begrundelse kan jo være meget summarisk. Der kan bare stå, at man er positivt indstillet, og derfor stemmer man for. Vi er heller ikke forpligtet i Tinget til at give begrundelser, hver gang vi stemmer, så den del af beslutningsforslaget tror vi ikke vil medføre det sigte, som vi i øvrigt er enige i.

Hvad den danske regering skal anføre af begrundelser, vil man tage stilling til i Markedsudvalget og i Folketinget.

Når det drejer sig om den hjemlige information, altså punkt 3 i forslaget, er vi enige om de hensigter, der ligger bag forslaget, og vi mener, det bør behandles videre i Markedsudvalgets underudvalg, om der er yderligere områder, hvor vi kan sikre en bedre information til forbrugere og erhverv osv. Det er også noget, vi vil arbejde positivt for.

Punkt 4 berører skriftvekslingen i sager, der er anlagt ved EF-Domstolen mod Danmark. Der stilles krav om offentliggørelse.

Nu er der forskel på, om det er to private parter eller Kammeradvokaten på statens side mod en privat part, der fører en retssag i Danmark, og så retssager, der anlægges mod den danske nation. Der er trods alt en forskel. På den anden side kan der også være tilfælde, som ministeren sagde, hvor forretningshemmeligheder og hensyn til erhvervsvirksomheder osv. kan tale mod en offentliggørelse.

Jeg tror, at hvis SF helt generelt mener, at alle dokumenter i alle sager skal offentliggøres, bli-

[Ole Espersen]

ver det vanskeligt at arbejde med, og der kan opstå uhensigtsmæssige situationer. Afgrænsningen af, hvad der må offentliggøres, kan måske blive svær, men det bør også drøftes i Markedsudvalget.

Endelig mener vi, at EF, hvis regeringen skulle arbejde for dette, med en vis ret kunne sige: Hvorfor begynder I ikke i jeres eget Markedsudvalg med større offentlighed? Det mener vi bør indgå i drøftelserne, for i mange situationer – måske ikke når vi laver forhandlingsmandater – kunne der godt være offentlighed om det, der foregår i Markedsudvalget. Det vil mit parti også arbejde for bliver indført.

Flemming Hansen (KF):

Jeg vil ikke gå ind i de mange punkter, der omtales i dette beslutningsforslag. EF-stof er i forvejen vanskeligt nok, og SF's forslag og bemærkningerne til det er så fyldt med henvisninger til paragraffer og stykker, at forvirringen bliver total. Forslagets baggrund ser jeg snarere i SF's evindelige mistillid til alt, hvad der har med EF at gøre, en mistillid, der kommer til udtryk på hvert eneste møde i Markedsudvalget, hvis møder næsten er domineret af, at SF nærer denne mistillid.

Jeg vil derfor holde mig til udenrigsministerens meget udtømmende forklaring og konstatere, at jeg ikke tror, der er noget andet land i EF, der har en sådan offentlighed i EF-spørgsmål, som Danmark har. Mange danske politikere fra alle partier bruger hundredvis af timer i Markedsudvalget, som er enestående i sin art i EF, og hvor ingen – og jeg gentager ingen – oplysninger efter min bedste overbevisning holdes tilbage for medlemmerne. Når ministrene forlader Markedsudvalget, er det min klare opfattelse, at de informationer, de giver til det store udbud af pressefolk, der altid befinder sig uden for Markedsudvalgets lokaler, er meget uddybende, og således kommer ethvert spørgsmål, der vedrører EF, ad denne vej til offentlighedens kendskab, hvilket jeg naturligvis også finder rigtigt.

En større offentlighed end den, vi har i Danmark, ville efter vor opfattelse svække os i de mange forhandlinger, der bestandig foregår i EF-regi, og derfor kan den konservative folketingsgruppe ikke støtte dette beslutningsforslag.

Bjørn Elmquist (V):

En af de grundlæggende sondringer i lov om offentlighed i forvaltningen er sondringen mellem de interne dokumenter, de indre dokumenter, og de dokumenter, der repræsenterer en mere færdig holdning hos den pågældende myndighed. Det er en sondring, det nok kan volde vanskeligheder at foretage på nationalt plan, men alligevel er det lykkedes, synes jeg, inden for denne lovs rammer.

Drejer det sig om EF-anliggender, er det straks besværligere, for dér må ministre og ministerier på tværs af ressortgrænser ofte rådføre sig indbyrdes, inden de når frem til en færdig holdning. Dertil kommer så, at når man når til definition af den danske holdning, er det kun en del af sagen, og så skal man ofte ud i forhandlinger med andre lande. Det er det, der for mig at se i hvert fald er kernen i dette problem: Hvornår har man nået et stadium i overvejelserne, hvor man kan imødekomme det overordnede princip om offentlighed uden at spænde ben for danske nationalinteresser? Det, som SF foreslår, kan Venstre ikke støtte. Vi henholder os til de mange argumenter, som udenrigsministeren førte på bane for de respektive punkters vedkommende, så dem skal jeg ikke gentage her. Men der er en lang række argumenter imod.

Det, som SF skulle opfatte som et godt råd, var at få sagen rejst i EF-Parlamentet. Det ville være godt, om man kunne få en samlet regulering af disse ting, og om man kunne bruge EF-Parlamentet som en åbner for offentlighed i EF-forvaltningen. Jeg tror ikke på, at vi kan komme nogen vegne i denne omgang i hvert fald med ensidige nationale tiltag.

Annette Just (FP):

Min undren bliver større og større, for jeg har møjsommeligt læst bogen »Tanker om Danmark i det nye Europa« skrevet af Henning Christophersen, tidligere venstreminister og, troede jeg, stadig et agtværdigt medlem af Venstre. I denne bog står skrevet, at et af de mest effektive midler til at øge de parlamentariske organers kontrol formentlig vil være at gøre Ministerrådets forhandlinger offentlige, og at det vil bringe en hel del aktører frem til et kritisk valg mellem at indtage en fornuftig holdning og at udstille deres lands snæversynede og egoistiske overvejelser for en bredere offentlig ubarmhertigheds beskuelse.

[Annette Just]

Det, jeg hørte udenrigsministeren sige, var nogenlunde det modsatte, men jeg skal selvfølgelig ikke blande mig i, om der er problemer mellem Venstres tidligere og Venstres nuværende minister.

Fremskridtspartiet har set på det forslag, SF har fremsat, og vi tager det som et tegn på tillid fra SF, tillid til, at EF-anliggender godt kan tåle at komme frem i offentligheden. Det er også vores indtryk, at de så afgjort kan tåle at komme frem. Vi behøver ikke at gå rundt og lege kispus eller lege skjul med hinanden. Derfor vil dette forslag om offentlighed i EF-anliggender absolut være med til at forbedre en forståelse i og af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab.

Jeg tror, at vi, når vi nu behandler dette forslag i udvalget, vil kunne nå frem til en fornuftig løsning. Der kan godt være enkeltstager, hvor vi siger: O.k., det her er nødt til på grund af sagens karakter og lign. at være holdt udenfor. Det vil jeg ikke på nuværende tidspunkt forsværge. Men offentlighed i det arbejde, som vi laver i Markedsudvalget, synes jeg burde have været en fuldstændig logisk og den eneste fornuftige måde for Folketinget at give oplysninger om, hvad Folketinget egentlig talt laver i det europæiske fællesskab, når det gælder EF's Ministerråd.

Derfor vil Fremskridtspartiet arbejde meget positivt i udvalget for at få det bedst mulige ud af dette forslag.

Larsen-Ledet (RV):

Kravet om større offentlighed om offentlige anliggender vinder mere og mere indpas rundt omkring; det mærker vi tydeligt, og der er i hvert fald en række af de ting, dette forslag omfatter, som jeg selv er meget positiv over for, nemlig offentlighed i forvaltningen.

Men der er nogle områder her, hvor man ikke umiddelbart kan anvende det princip, f.eks. Markedsudvalgets beslutninger. Jeg vil opfatte det som uheldigt, hvis Markedsudvalgets beslutninger og forhandlingsoplæg f.eks. kunne offentliggøres. Der står vi fra dansk side i en forhandlingsposition, og dér er det vigtigt, at de folk, der repræsenterer Danmark, kan operere, virkelig kan forhandle. Så der er en taktisk vurdering her, som jeg tror vi er bedst tjent med bliver i Markedsudvalgets kreds.

Så vidt mig bekendt er der ingenting, der hindrer, at en vedtagelse i EF's Ministerråd offent-

liggøres. Men jeg er meget enig med udenrigsministeren, når udenrigsministeren siger, at forhandlinger mellem embedsmænd ikke kan offentliggøres. Det tror jeg også ville være noget af en katastrofe, hvis det virkelig blev praktiseret. Det ville lamme masser af aktiviteter forud for møderne.

Men hvorom alting er, så er spørgsmålet om større offentlighed noget, der har almen interesse. Jeg mener også, der kan være områder inden for EF, som der kan være grund til at interessere sig for, og derfor synes jeg, det kunne være en idé at tage spørgsmålet op ved den kommende regeringskonference i EF.

Endelig kan jeg oplyse SF om, at der fra radikal side i juni måned 1989 er foreslået oprettelsen af en EF-ombudsmandsinstitution for dermed at sikre, at borgere og virksomheder i EF-landene får større aktindsigt. Men en sådan tanke kræver jo, at EF-landene er med på tanken, og det har vi i hvert fald intet kendskab til at de er på nuværende tidspunkt.

Bodil Melgaard Haakonsen (CD):

I forslaget fra SF opfordrer man til at ophæve bestemmelserne i offentligheds- og i forvaltningsloven om begrænsning i adgangen til aktindsigt i EF-sager.

Punkterne 1 og 2 mener vi i CD ikke er nogen god idé. Som udenrigsministeren sagde, er det ikke godt, hvis det samarbejde, der foregår mellem ministerierne på embedsmandsplan, hvor man snakker løst om nogle ting, opkaster ideer osv., bliver offentligt tilgængeligt. Så ville det blive alt for formelt, og derved ville der sikkert gå en hel masse ting tabt.

Vi mener bestemt heller ikke, det er nogen fordel af den grund, at andre lande på forhånd ville kende Danmarks stillingtagen. Det kan blive en bagdel for os til slut.

Desforuden har vi jo her i Danmark som det eneste land i Fællesskabet – som det også er blevet nævnt før – Markedsudvalget, og her har man både før og efter rådsmøderne kontrol med, hvordan regeringen har forholdt sig.

Pkt. 1 og 2 kan CD altså ikke gå ind for, hvor imod vi ser med stor sympati på pkt. 3. Her foreslås en forbedring af informationsniveauet ved en uddybelse af informationerne om de vedtagelser, der er foregået i EF's Ministerråd. Her mener vi klart, det ville være en fordel, at man fik så meget og uddybende information ud

[Bodil Melgaard Haakonsen]

som muligt. Det ville bl.a. hjælpe på alle de myter, der er om hemmelighedskræmmeri i EF.

Vi mener også, det vil være en fordel at få informationerne uddybet, så det ikke bare er Folketinget, der ved, hvad der er vedtaget i EF, men at det kommer ud til almindelige mennesker.

En anden fordel, som vi også synes er en klar fordel, er, at EF-modstanderne på denne måde vil blive svækket, og det er vi i hvert fald i CD slet ikke kede af.

Med hensyn til punkt 4 mener vi heller ikke, det ville være klogt at offentliggøre skriftvekslinger i sager, som endnu ikke er afgjort ved Domstolen.

Leif Hermann (SF):

Jeg vil gerne have lov til at indlede med at sige tak til de ordførere, som dels har tilsluttet sig principperne i forslaget og dels gjort sig umage med en grundig gennemgang af de enkelte punkter i forslaget med varierende tilslutning.

Og så vil jeg da også sige tak til udenrigsministeren, fordi han så grundigt, som han nu gjorde det, tog afstand fra alt, hvad der er godt i dette forslag. Tak for grundigheden i det mindste.

Det, der kan undre mig i ministerens svar, er, at ministeren overhovedet ikke forholder sig til det principielle problem, nemlig det forhold, at flere og flere ting vedrørende danske forhold afgøres i forhandlinger med EF-organerne. Det vil sige, at den danske offentlighedslovs muligheder for at opfylde sit formål bliver forringet i takt med, at mere og mere drøftes og afgøres i EF-sammenhæng.

Det havde været interessant, hvis udenrigsministeren havde forholdt sig til det. I stedet for brugte udenrigsministeren hele sin tid på nærmest at fortælle, at de dér SF'ere dels ikke kender gældende ret og dels i øvrigt ikke kan finde ud af, hvad virkningerne af deres skrækkelige ideer er.

Nu vil jeg så gerne sige til udenrigsministeren, at det første punkt, nemlig ophævelsen af de bestemmelser i forvaltningsloven, der er anført i punkt 1, faktisk var en idé, vi kom på ved at gå tilbage i diskussionen om Offentlighedsudvalgets betænkning.

Dengang skrev Udenrigsministeriet til Justitsministeriet, nemlig den 2. november 1979 – og jeg skal da gerne sige, at underskriveren jo

ikke er nogen person, der er ukendt med EF-forhold og vel heller ikke var det dengang. Den pågældende er i dag generalsekretær for EF's Ministerråd:

»Så vidt Udenrigsministeriet forstår, er det udgangspunktet for lovudkastene« – de udkast, der blev lavet af Offentlighedsudvalget – »at der ikke i relation til EF-samarbejdet er behov for særlige regler, idet de allerede gældende regler og praksis med de foreslåede ændringer vil gælde også for danske myndigheders behandling af EF-sager. Specielt gælder, at de typiske dokumenter, der hidrører fra den danske EF-beslutningsproces, efter en konkret bedømmelse hyppigt vil falde ind under særlige undtagelsesbestemmelser i udkastets § 10 og § 11.«

Se, det eneste, der er tale om i denne sammenhæng, det er, at man ikke har generelle bestemmelser, der siger, at hver gang der, om jeg så må sige, står »EF« på et stykke papir, så kan man putte det ind under de bestemmelser, der er nævnt i forslaget i forvaltningsloven og i offentlighedsloven. Man skal foretage en konkret vurdering. Udenrigsministeren glemmer jo fuldstændig, at vi indtil den 1. januar 1987 faktisk havde bestemmelser, der svarer til den retstilstand, SF ønsker genindført, uden at alle fremmede lande kom og kiggede Danmark i kortene op til drøftelser i EF's Ministerråd.

Det er derfor forkert, når udenrigsministeren siger, at dette giver de andre adgang til at kigge os i kortene, mens vi ikke kan kigge dem i kortene. Havde dette været tilfældet, havde det også været tilfældet frem til 1. januar 1987, da den gamle offentlighedslov var gældende. Ministerens argument mod punkt 1 er altså positivt forkert.

Dernæst er det jo således, at SF har foreslået, at vi overfører visse offentlighedsprincipper på EF's beslutningsproces. Hr. Flemming Hansen fik det til at blive til, at det er et typisk udslag af Socialistisk Folkepartis opfattelse af EF-anliggender. Det er de dér grimme socialister, der bruger tiden i Markedsudvalget på at spørge, hvad det egentlig er for noget, vi skal til at beslutte os til. Rigtig rødt, grimt, socialistisk!

Nøjagtig som hr. Flemming Hansens partifælle, tidligere medlem af EF-Parlamentet Knud Bro, i 1973 stillede spørgsmål til såvel Rådet som Kommissionen om, hvorvidt man egentlig ikke kunne overveje at bruge danske offentlighedsregler.

[Lelf Hermann]

Nu var Knud Bro – det skal siges – nok en måske noget uortodoks konservativ, men ligefrem beskyldte ham for at være EF-modstander og bruge tiden på at spille ud med socialistiske opfattelser, det kan man nu engang ikke. Det tror jeg at mit kendskab til Knud Bro dikterer mig at måtte sige.

Det er altså ikke noget typisk socialistisk. Det kan nemlig nøjagtig lige så godt opfattes på samme måde, som fru Annette Just har gjort det: som et ønske om, at den danske befolkning skal have bedre indsigt i disse forhold. Hvorvidt det så fører til, at befolkningen bliver mere modstander af EF, end den er i forvejen, skal jeg ikke kunne sige noget om. Jeg er ikke synsk eller spåmand. Men det afgørende er, at vi har et ønske om, at den danske befolkning skal have bedre indsigt i, hvad der foregår.

Med hensyn til spørgsmålet om begrundelse for stillingtagen ved jeg ikke, hvorfor det skulle være så forfærdelig stort et problem at begrunde sin stillingtagen. Det er selvfølgelig rigtigt, at det hænder, at der er partier her i Folketinget, der ikke begrundet deres stillingtagen til forslagene. Men det er nu ikke sædvanen, det er ikke kutymen, at man undlader at begrunde sin stillingtagen. Det er vel normalt således, at når vi i et folketingsudvalg er færdige med lovgivningsarbejdet, eller hvis vi har haft en konkret sag fremme, så afgiver partierne udtalelser i betænkningen, medmindre det er selvfølgelig eller begrundelsen fremgår af første- eller andenbehandlingerne. Hvorfor det, sådan som udenrigsministeren udlagde det, skulle virke helt vanvittigt, har jeg ganske svært ved at forstå.

Jeg skal ikke kommentere så forfærdelig meget med hensyn til bemærkningerne vedrørende punkt 3, men blot også her henviser udenrigsministeren til at læse bemærkningerne til forslaget.

I bemærkningerne til forslaget står der udtrykkeligt »den offentlige diskussion«. Vi har ikke i dette forslag ønsket at tage stilling til, hvorvidt informationen til Folketingets Markedsudvalg skulle forbedres, men vi har ønsket at få offentligheden væsentlig tættere på den beslutningsproces, der finder sted i forbindelse med forberedelsen af møderne i Markedsudvalget og i forbindelse med den offentlighed, der bør være omkring de standpunkter, Danmark har indtaget efter drøftelser i EF.

Hvad angår det sidste punkt, punkt 4 synes jeg, at hr. Ole Espersen har meget ret i den betragtning, at dette her jo ikke er en hvilken som helst sag mellem private eller en sag mellem en offentlig myndighed og private. Det er unægtelig andre sager, sager, som netop på grund af deres sjældenhed har en ganske anden offentlig interesse, end hvis det er således, at Kammeradvokaten på statens vegne enten sagsøger eller bliver sagsøgt i en eller anden sag.

Interessen for Storebæltssagen turde jo unægtelig vise udenrigsministeren og dem, der er skeptiske over for det – jeg skal vende tilbage til min undren over, hvorfor CD er skeptiske over for det – at det jo er en ganske anden offentlig interesse, der er forbundet med det dér. Konsekvensen af, at der var forbundet så betydelige offentlige interesser med denne sag, var jo også, at det ikke var muligt for aviserne at lade være med at offentliggøre disse dokumenter.

Det skal jeg vende tilbage til ved en senere lejlighed og et andet forslag. Det afgørende er i hvert fald, at det tavshedsbrud – man kan så bryde sig om det eller ej – der ligger til grund for disse offentliggørelser, har vist noget om den offentlige interesse for dette spørgsmål.

Jeg skal ikke kunne sige, om det er nødvendigt at forsyne bestemmelser om dette her med særlige undtagelsesregler. Det vil jeg gerne medgive at det muligvis er, men her skal jeg lige henviser udenrigsministeren og skeptikerne til, at det er et beslutningsforslag, vi behandler. Her er tale om retningslinjer. Der er ikke tale om, at det er en lovtekst, som udenrigsministeren og de andre kan gå til og fortolke, som om det var en lovtekst.

Jeg vil godt sige tak til CD for tilslutningen til punkt 3 i beslutningsforslaget. Men så vil jeg undre mig lidt over den manglende tilslutning til punkt 4. Netop på det tidspunkt, da spørgsmålet om sagsdokumenterne vedrørende Storebæltbroen dukkede op og regeringen jo ikke ville ud med det – og så ville statsministeren alligevel ud med det, viste det sig – sagde hr. Arne Melchior, at han syntes, at det var en god idé, hvis man offentliggjorde den slags ting. Derfor har jeg lidt vanskeligt ved at forstå meldingen nu. Så lang tid er der jo trods alt ikke gået, og så meget er der vel heller ikke sket i den sag, at der skulle være sket nogen ændringer i CD's holdning.

[Leif Hermann]

Lægger jeg ordførernes betragtninger sammen og tæller jeg sådan, som jeg har lært det i skolen, må jeg nå frem til, at der faktisk er et ganske pænt flertal i Folketinget for hovedlinjerne i forslaget. Det havde jeg sådan set også regnet med at der ville være, netop fordi vi i de kommende år står over for muligvis store forandringer i EF-systemet og en overordentlig bred og interessant diskussion om EF-forholdet til Danmark og forholdet til de øvrige europæiske lande.

Gennemførelse af retningslinierne i dette forslag vil sikre, at den offentlige diskussion om disse forhold bliver langt mere kvalificeret, end den har været før.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg tror ikke, at hr. Leif Hermann skal være alt for hurtig med at tælle mandater sammen og sige: Uha, der er sandelig flertal for mit forslag. Jeg tror, at vi vil opleve det, som egentlig har noget at gøre med dagens emne, nemlig at én ting er, hvad man sådan står og siger i fuld offentlighed, når man skal sige noget, der lyder flot, og som er umiddelbart let fatteligt; noget andet er, hvad det kølige overlæg fører til, når man grundigt og bag lukkede døre får kigget på, hvordan tingene egentlig hænger sammen.

Sådan er det jo. Det interesserer ikke hr. Leif Hermann så meget, og det var derfor, at jeg var lidt spydig før, da jeg sagde, at det her var et rigtigt SF-forslag, for det kom fra et parti, der er vant til at ytre sig og komme med store og flotte erklæringer, men jo altid viger genert tilbage med den berøringsangst, man har, den angst for at tage medansvar for noget som helst. Derfor er det et meget overfladisk forslag, som jeg glæder mig over at bidrage til at give en grundig behandling.

Det er jo rigtigt, som hr. Leif Hermann sagde om punkt 4, men det gælder sådan set meget af det andet, der går igen, at der er en vældig offentlig interesse for at få disse ting at vide; her var det om retssagerne. Ja, selvfølgelig er der da det.

Nu ved jeg ikke, om man i SF beskæftiger sig med så profane ting som at spille kort. Hvis man sidder og spiller mausel f.eks. – det ved jeg ikke om hr. Leif Hermann nogen sinde har prøvet – så er der knageme også en gevaldig interesse for at vide, hvad de andre sidder med af kort. Men det ødelægger lidt spillet, hvis det

kun er én, der skal lægge kortene på bordet, fordi der er en udbredt interesse for, hvad han eller hun sidder med af kort, og så er det den pågældende, der taber.

Og det, det drejer sig om her, er jo altså, at man i det internationale kortenspil, som EF-samarbejdet jo er, hvor man skal varetage andre interesser i en ofte kompliceret forhandlingssituation, ikke skal anbringe sig selv i den situation, at man skal lægge kortene ned på bordet, før de andre gør det, eller før spillet tvinger én til det. Jeg beder om, at man har den smule realisme i sit forhold til den slags spørgsmål, at man indser, at der en gang imellem godt kan være ting, som er bedst tjent med at blive forberedt i fortrolighed – på et eller andet tidspunkt skal det jo frem – men i det mindste blive forberedt ganske som i mausel, hvor man har lov til at ordne sine kort og sidde og arrangere og gennemtænke sine udspil, men hvor man ikke skal spille ud, før man er tvunget til at lægge kortene ned.

Til fru Annette Just vil jeg sige, at også jeg har læst den fortrinlige bog, som hun tog med op på talerstolen. Jeg må bare sige, at på det specielle punkt er jeg uenig med forfatteren, og det bygger jeg på snart 7½ års erfaringer som deltager i utallige EF-Ministerråd, hvor jeg slet ikke tør tænke på, hvor mange løsninger der aldrig var blevet til noget, hvis der havde siddet en hærskere af journalister og overværet, hvordan vi en gang imellem vrider armene rundt på hinanden for at få nogle resultater til at falde på plads. Sådan noget foregår nu engang bedst bag lukkede døre.

Så forstår jeg slet ikke, så galt hr. Leif Hermann dog kom på vej med at begynde at grave i gamle dokumenter vedrørende punkt 1, hvor hr. Leif Hermann jo synes at lide af den fejlslappethed, at man i sin tid ikke fandt behov for generelt at undtage dokumenter vedrørende den danske EF-beslutningsproces for aktindsigt. Det er nemlig ikke rigtigt, og dér vil jeg henvise til Offentlighedsudvalgets betænkning, side 219 ff. Deraf fremgår det, at man netop fandt, at der var behov for i offentlighedsloven at have bestemmelser, som kunne sikre, at den slags dokumenter ikke var undergivet aktindsigt.

Men rent lovteknisk greb Offentlighedsudvalget sagen an på en lidt anden måde. Det var nemlig udvalgets opfattelse, at den almindelige undtagelsesbestemmelse vedrørende interne

[Udenrigsministeren]

arbejdsdokumenter også skulle gælde i de tilfælde, hvor arbejdsdokumenter blev videregivet til en anden forvaltningsmyndighed, når videregivelsen var påkrævet af hensyn til gennemførelsen af et internt præget samarbejde, der måtte anses for rimeligt begrundet i sagens karakter. Og netop som et eksempel på sådanne tilfælde pegede udvalget på arbejdet i de såkaldte EF-specialudvalg.

Man fremhævede også, at ministeren efter udvalgets opfattelse skulle have adgang til ved bekendtgørelse helt generelt at undtage sagsområder, hvor undtagelsesbestemmelserne i almindelighed ville medføre, at en begæring om aktindsigt kunne afslås. Derfor lagde Offentlighedsudvalget jo altså op til nøjagtig den samme ordning, som vi har i dag i offentlighedslovens § 10, nr. 3. Man gik bare endnu videre, idet man helt generelt foreslog, at interne arbejdsdokumenter, som var videregivet i dette internt prægede samarbejde mellem forskellige myndigheder, skulle være undtaget for aktindsigt.

Men det, der så skete i forbindelse med Folketingets behandling af Justitsministeriets forslag til ny offentlighedslov, var, at Folketingets Retsudvalg fandt, at Offentlighedsudvalgets helt generelle undtagelsesbestemmelse var for bred, og derfor udgik den i forbindelse med Justitsministeriets genfremsættelse af lovforslaget i 1985. Derimod var der mellem alle partierne, måske bortset fra SF, bred enighed om, at man skulle bevare de særligt udformede regler i offentlighedslovens § 10, herunder reglerne i § 10, nr. 3 og 4, om dokumenter vedrørende EF-beslutningsprocessen og dokumenter, der udveksles i forbindelse med, at en myndighed udfører sekretariatsopgaver over for en anden myndighed.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

For den historiske og i øvrigt gode ordens skyld kun en bemærkning til hr. Leif Hermann, som ret upræcist citerede, hvad jeg skulle have sagt på et givet tidspunkt.

Der blev sagt, at jeg havde udtalt mig for offentliggørelse, og så lød ordene: »af den slags ting«. Så upræcist har jeg i hvert fald ikke udtalt mig, og der er i hvert fald – hvad jeg end måtte have sagt, jeg husker det ikke selv ordret – ikke nogen modsætning imellem i en given situation at ønske et givet papir offentliggjort,

hvis man har den opfattelse, at det ikke vil skade danske interesser og altså mulighederne for en sags førelse for Danmark, og det, som forslaget her vil: at tvinge til offentliggørelse af papirer i tilfælde af sådanne sager under alle omstændigheder. På anden måde kan pkt. 4 i SF's forslag vist ikke læses.

Derfor vil jeg bare give denne korrektion og oplysning om, at der ikke er noget modsætningsforhold, uanset at jeg altså ikke har citeret præsent. Og det ser ud til, at hr. Leif Hermann heller ikke har det præsent, for så havde han jo nok anført det lidt mere nøjagtigt.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Jeg skal lidt senere vende tilbage til de betragtninger, udenrigsministeren kom med med hensyn til min argumentation vedrørende offentlighedslovens og forvaltningslovens regler om EF-spørgsmål.

Men jeg vil blot komme med den bemærkning til udenrigsministeren, at jeg synes i grunden, at det er ganske utroligt, at udenrigsministeren sammenligner vores drøftelser, vores forhold til EF, hvad der foregår i EF, med en kortklub. Det synes jeg egentlig er ganske interessant, at et parti som Venstre, som vistnok ved festlige lejligheder står på det danske folkestyres grund, siger: Men I må finde jer i, kære venner, at det, vi nu er på vej ind i eller er inde i, er en kortklub, hvor det åbenbart dels er hemmelighedskræmmeriet og dels kortgiverens tilfældige kortgivning, der bestemmer, hvordan verden skal se ud.

Jeg synes, det er – for at sige det ligeud – en temmelig plat sammenligning, og jeg går ud fra, at når udenrigsministeren får tænkt sig lidt mere om, så vil han finde andre og mere rimelige sammenligninger med hensyn til den form for seriositet, der nødvendigvis – uanset om man bryder sig om EF eller ej – må hvile over det arbejde, Danmark gør som medlem af EF.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg vidste jo godt, at man skulle være frygtelig forsigtig med at komme med sådan mere folkelige paralleller fra det virkelige liv til SF'erne, der jo altså tilsyneladende stadig væk lever den dér lidt munkemarxistiske tilværelse fjernt fra sådan noget som kortenspil, og hvad vi almindelige mennesker nu en gang imellem forlyster os med.

[Udenrigsministeren]

Jeg har sandelig ikke sammenlignet EF med en kortklub. Jeg har bare sådan stilfærdigt gjort opmærksom på, at når man sidder en gang imellem og skal have nogle ting til at falde på plads og varetage nogle interesser, så kan beslutningsprocessen sammenlignes med det, man oplever i kortspil. Og det kan man finde mange paralleller til. Det siger jeg med mit kendskab og min dybe kærlighed til kortspil såvel som andre af den slags åndelige sysler.

Jeg forstår, det altså er noget, som hr. Leif Hermann finder er noget nærmest forargeligt. Kortspil behøver ikke være syndigt. Det kan også være en hjerneeksercits, som netop forbedrer én på de situationer, man sidder i, når forskellige interesser skal arbejdes på plads.

Dermed har jeg altså ikke sammenlignet EF med en kortklub. Jeg har bare peget på visse paralleller mellem beslutningsprocessen dér og så den højere eksercits i kortspil.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Nu er det jo ikke kortspil, vi skal diskutere, og jeg må erkende, at jeg overhovedet ikke kan spille mausel, men vi kan da tage et slag bridge en dag.

Men jeg har et direkte spørgsmål til udenrigsministeren: Mente udenrigsministeren virkelig, hvad han sagde, at al offentlighed i EF kun er af det onde? Sådan forstod jeg det i hvert fald, som det blev sagt herfra. Og er demokrati kun til besvær?

Og så vil jeg derudover spørge, om udenrigsministeren, hvis man virkelig fører hans tankegang igennem, også vil gå ind for, at der ikke skal være offentlighed om det, der foregår i Folketinget. For det er jo næsten det samme.

Jeg må holde fast på, at Fremskridtspartiet mener, at det eneste fornuftige er, at der er offentlighed. Der bør være offentlighed ved Ministerrådsmøder. Der bør være større offentlighed for at skabe forståelse og for at skabe tillid til det kæmpefremskridt, der vil kunne ske i Europa, hvis vi kommer ordentligt ind i det indre marked og får ordentlig offentlighed.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jamen et klart spørgsmål skal få et klart svar. Jeg mener, der skal være så megen offentlighed som overhovedet muligt omkring arbejdet i og med EF – så meget som overhovedet muligt –

men på visse områder må man gøre sig klart, at der skal forberedelser til de beslutninger, der skal tages. De skal gennemføres på en måde, som gør, at man er bedst tjent med at kunne gøre det i fortrolighed.

Når så fru Annette Just drager Folketinget ind som sammenligning, så synes jeg, det er et godt eksempel, for her følger vi jo også princippet med så megen offentlighed som overhovedet muligt.

Jeg er bekendt med, at der var et af partierne, der er repræsenteret her i Folketinget, der i sin tid startede med at have offentlige gruppemøder. Det har de siden afskaffet. Det er man specielt i disse dage lidt ked af. I sommer kunne det også have været spændende at være med til at overvære, hvad der skete. Men dér fandt man altså også ud af, at der kunne være visse situationer, hvor man skulle have mulighed for at føre sine synspunkter frem, uden at de automatisk skulle komme offentligt frem lige med det samme.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Jeg synes, at udenrigsministerens sidste udtalelse var meget interessant. Det blev sagt, at ministeren går ind for så meget offentlighed som overhovedet muligt. Det gør vi også. Og så er det, jeg spørger: Er der i øjeblikket inden for EF's beslutningsprocesser så meget offentlighed som overhovedet muligt? Det synes jeg det ville være interessant at få ministerens svar på.

I øvrigt om kortspil eller ikke kortspil: Det er, som om ministeren slet ikke forstår perspektiverne i det her, som hr. Leif Hermann også sagde. Når man taler om at overgive, og det gør partiet Venstre, beslutningsretten vedrørende vores finanslov til EF, så virker det ikke betryggende, at man fremhæver som et billede på den situation – selvfølgelig er det kun et billede, det har jeg forstået – at i fremtiden skal efter Venstres opfattelse den danske finanslov vedtages efter kortspillernes armvridninger bag lukkede døre. Billede eller ikke billede – det er selve processen, vi tænker på, og det er ikke særlig rart at se for sig i fremtiden.

Vi mangler, ligesom SF gjorde det, i høj grad perspektiver i ministerens holdning, herunder perspektiver i retning af at iagttage demokrati og parlamentarisme.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Det er såmænd blot for at udtrykke glæde over, at udenrigsministeren nu er begyndt at forstå, hvad forslaget egentlig går ud på, idet udenrigsministeren helt klart gav til kende, at han gerne ser så meget offentlighed som overhovedet muligt. Jamen det er da dejligt. Så kan jeg ikke se andet, end at regeringspartierne er villige til at gå med i det positive arbejde, der skal gøres for at få dette forslag igennem.

Jeg kan da som et kuriosum fortælle udenrigsministeren, at det er korrekt, at Fremskridtspartiet har holdt åbne gruppemøder i mange år, og at vi nu holder dem lukket, fordi vi også erkender, at man en gang imellem er nødt til at kunne tale sammen, og så går man ud bagefter og er enig. Men det er ikke det, der står i det her forslag. Det, vi først og fremmest gør, er at gå ud og fortælle offentligheden, hvad vi mener, og det er faktisk det, vi har denne talerstol til.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg vil gerne sige til hr. Ole Espersen, at jeg ikke er sikker på, at der er så meget offentlighed omkring EF's arbejde i dag, som der kunne være. Derfor synes jeg også, vi skal bestræbe os på at få så meget offentlighed som muligt.

Jeg har bare gjort opmærksom på, at med det forslag, SF har lagt frem, kommer man til at skade danske interesser. Det skal man også tage hensyn til, når man ser på, hvordan denne megen offentlighed kan gennemføres.

Og så kan jeg ikke dy mig for at sige, at hvis hr. Ole Espersen er så forarget over, at det skulle være kortspilregler eller noget, man sammenligner med kortspilregler, der afgør beslutningsprocesser i EF, så ved jeg ikke, hvad det er for spilleregler, man i øvrigt skulle sammenligne det skuespil med, som foregår i Folketinget i disse timer.

Leif Hermann (SF):

Jeg må indrømme, at udenrigsministerens sidste bemærkning ikke kan få mig til at sige andet, end at mig forekommer det i hvert fald ikke, som om det er kortspil, vi foretager os herinde.

Jeg vil godt opfatte en bemærkning, udenrigsministeren kom med som svar til hr. Ole Es-

persen, som positiv. Når udenrigsministeren siger, at han skam er enig i, at vi skal have så meget offentlighed som overhovedet muligt, så er vi, om jeg så må sige, alle på plads ved udgangspunktet. Og så bliver spørgsmålet, hvorledes vi i Markedsudvalget får forbedret offentligheden omkring EF-anliggender.

Vi er naturligvis, når vi fremlægger et beslutningsforslag, helt indstillet på at gå ind i drøftelser om beslutningsforslagets endelige udformning, når det til sin tid skal vedtages her i salen. Det er helt oplagt, at der i forbindelse med undersøgelsen i Markedsudvalgets underudvalg vil være en lang række spørgsmål, man skal have afklaret. Men der er nogle ting, man ikke behøver at gøre så forfærdelig meget ved, fordi der – som udenrigsministeren nok har opdaget, og det viste han jo ved at citere fra Offentlighedsudvalgets betænkning – altså er en del forarbejde.

Det citat, jeg kom med fra skrivelsen af 2. november 1979 fra Udenrigsministeriets markedsafdeling til Justitsministeriet, står fast. Og det hjælper ikke så meget, at udenrigsministeren nævner, at man i det oprindelige udkast til offentlighedslov, som blev fremsat af justitsministeren i 1984, havde en regel med om, at man kunne undtage dokumenter, der var led i internt præget samarbejde, men dette gik ud. Udenrigsministeren skal lige erindre sig, at bestemmelsen om den generelle undtagelse for EF-dokumenter også fandtes i det udkast. Det kan altså ikke være EF-situationen, der var afgørende for, om man havde bestemmelsen om det internt prægede samarbejde eller ikke, for i det lovforslag, justitsministeren dengang fremlagde, fandtes netop de bestemmelser, SF ønsker udtaget nu.

Udenrigsministeriet henviste dengang til lovudkastets §§ 10 og 11, som ikke handlede om internt præget samarbejde, men om internt arbejds materiale. Det er rigtigt, og lovudkastet, som blev fremlagt i betænkningen, havde ikke de regler med, der gik på de generelle EF-spørgsmål. Det var noget, der kom ind. Det kunne udenrigsministeren have forvisset sig om ved at læse bemærkningerne til vores beslutningsforslag.

Jeg skal ikke forlænge debatten yderligere, blot sige til hr. Arne Melchior, at jeg gerne ved lejlighed – jeg burde selvfølgelig havde gjort det til debatten her – vil finde den udtalelse, hr.

[Leif Hermann]

Arne Melchior kom med til Ekstra Bladet, dengang vi foreslog, at man tog spørgsmålet op om offentliggørelse af stævning og svarskrift mod Danmark ved EF-Domstolen, og at vi ville medtage det i vores beslutningsforslag, når vi kom med det her i efteråret. Da sagde hr. Arne Melchior – og nu citerer jeg efter hukommelsen, men jeg er helt sikker på, at det kan findes – at det syntes han var en god idé.

Det er derfor, jeg har stillet mig lidt undrende over for, hvorfor CD i dag lige pludselig ikke synes, at det er en god idé, men med begærlighed griber fat i udenrigsministerens argumentation.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Jeg synes, at udenrigsministeren har ret i, at der også her i Folketinget foregår et skuespil, og der er jo tale om nikkedukker og dukkeførere og meget mere efter udenrigsministerens opfattelse, har jeg forstået. Men igen: Det er perspektivet, det er den dybere forståelse, vi mangler hos udenrigsministeren.

Når det her skuespil er færdigt, så må man herved i salen, og så kan vi skælde ud og kritisere og stemme det ned, og vi kan drage en regering til ansvar. Det kan vi gøre her efter det skuespil, der foregår, efter de armvridninger, der sker. Men når EF's Ministerråd er færdige med at beslutte sig for indholdet af de 12 landes finanslove, herunder Danmarks, så er resultatet færdigt, og så er der ikke mere at gøre. Ingen kan drages til ansvar, ingen bliver draget til ansvar. Der er ikke noget parlamentarisk ansvar. Det er en helt, helt anden situation, og jeg beder faktisk om, at ministeren prøver at forstå den forskellige baggrund for de beslutningsprocesser, herunder hvorfor det er så vigtigt, at vi overfører vigtige dele fra vores parlamentariske liv til EF i det omfang, det kan lade sig gøre.

Jeg forstår, at ministeren i og for sig er indstillet på så meget offentlighed som muligt, og så må vi finde ud af, hvor der mangler offentlighed på områder, hvor den uden skade for Danmarks interesser og for andre landes interesser kan indføres.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Det kunne interessere mig at høre, hvad i alverden det er for en situation, hr. Ole Espersen stod her og beskrev, at man i EF – nede i EF,

som hr. Ole Espersen konsekvent siger – træffer beslutninger om den danske finanslov, som vi derefter ikke får lejlighed til at drøfte. Jamen hvad er det for et fantasifoster, der har bemægtiget sig hr. Ole Espersens tankevirkosomhed?

Jeg skal bare minde om, som jeg sagde indledningsvis, at de beslutninger, der træffes, foregår i en større atmosfære af offentlighed og debat i Danmark end i noget andet EF-land. Det gør de i kraft af det Markedsudvalg, vi har, hvor vi forud for beslutningerne drøfter, hvordan de skal være, hvordan vi skal stille os til diskussionen, og hvor vi bagefter drøfter dem i Markedsudvalget, og i de situationer, hvor det kræver danske lovændringer, følger vi normale regler for dansk lovgivning.

Jeg synes, det er noget underligt noget at fremstille tingene, som om der bliver trukket noget ned over hovedet på os, som vi ikke har lejlighed til at drøfte både før og efter. Hvad i alverden er det for en situation, hr. Ole Espersen beskriver her? Den eksisterer ikke i dag.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Har jeg ikke ret i, at der er fortrolighed omkring forhandlingsoplæg i Markedsudvalget? At der er fortrolighed bagefter? At ministrene i Rådet, når de forhandler på grundlag af oplægget, gør det under fortrolige former, bag lukkede døre og derefter forelægger et resultat, der ikke kan anfægtes?

Når det drejer sig om finanslovene, som partiet Venstre vil have inkluderet i de kommende EF-beslutningsprocesser, så er der truffet beslutninger, der i hvert fald gælder et års tid frem. Når det drejer sig om forordninger og direktiver, kan der være tale om lovgivning for os, som binder mange år fremover, og som alene kan ændres ved nye afgørelser i EF.

Jeg synes ikke, at man kan tale om »megen offentlighed« i forbindelse med dette, og man kan slet ikke tale om muligheden for at gøre nogen parlamentarisk ansvarlig, efter at Ministerrådet har truffet beslutning på baggrund af forhandlingsoplæg, der er fortrolige, og hvor vi i øvrigt mener, at oplæggene herfra fortsat bør være fortrolige.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Nu bliver jeg helt forvirret, for nu er det jo noget helt andet, hr. Ole Espersen står og taler om, end det, han talte om før.

[Udenrigsministeren]

Jeg forstår, at hr. Ole Espersen er enig med mig i, at forhandlingsoplæg, som regeringen drøfter med Folketingets partier, fortsat skal være fortrolige. Jamen hvad er det så, hr. Ole Espersen gør vrøvl over? Nu forstår jeg ikke en lyd af det hele. Desuden har de enkelte partier rig mulighed for at diskutere med deres bagland, hvordan de skal stille sig til diskussionerne om de emner, regeringen bringer op.

Dér, hvor fortroligheden er, er lige præcis, hvordan vi skal satse i nogle givne situationer, hvad vi skal lægge vægt på, hvor vi vil give os i en forhandling. Det er meget usædvanligt, at vi her i landet skal diskutere de ting i Markedsudvalget, før vi tager ned og indgår i forhandlingerne, men det er altså et led i vores demokratiske proces, og det har heldigvis vist sig, at det i det store og hele fungerer godt, og at vi normalt kan regne med, at Markedsudvalget lever op til den fortrolighed, det kræver. Jeg har overvejende gode erfaringer med den arbejdsmetode, og den er helt nødvendig for mindretalsregeringer, som vi jo har tradition for i Danmark.

Når hr. Ole Espersen er enig i, at sådan skal det være, så forstår jeg altså stadig ikke, hvad det er, han gør vrøvl over.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Jeg skal ikke gå ind i diskussionen mellem udenrigsministeren og hr. Ole Espersen, men jeg havde såmænd lyst til det.

Jeg har lidt svært ved at forstå, hvorfor udenrigsministeren overhovedet har svært ved at finde noget positivt i forslaget. Det er, ligesom om udenrigsministeren vrider og vender sig og oven i købet går dybt ind i tekniske eller retlige betragtninger for at hitte ud af, at dette godt nok er noget skrækeligt noget, og det er nok udslag af SF'ernes ejendommelige form for munkemarxisme, tror jeg det var. Udenrigsministeren havde fundet det gamle, støvede udtryk fra kapitallogikkens dage frem igen.

På et enkelt område er det således, at EF-Kommissionen har antaget præcis de samme munkemarxistiske betragtninger som Socialistisk Folkeparti. Det fremgår af begrundelsen for direktivforslaget fra 29. november 1988 vedrørende fri adgang til miljøoplysning. Her skriver man:

»Det skal ikke blot pålægges medlemsstaternes myndigheder, men ligeledes EF-institutio-

nerne og navnlig Kommissionen. De grunde, der taler for, at man må udvide mulighederne for adgang til de oplysninger, som nationale, regionale eller lokale administrationer råder over, gælder ligeledes for EF-instanserne, navnlig i betragtning af den rækkefølge, Det Europæiske Fællesskabs beføjelser har på miljøområdet.

Derfor vil dette forslag blive fulgt op af andre tiltag med henblik på at indføre samme gennemsigtighed i Fællesskabets instanser som den, der foreslås for medlemsstaternes forvaltninger.«

Her er der altså tale om, at man vedkender sig et princip om gennemsigtighed, godt nok kun på miljøområdet, men et eller andet sted skal man jo starte. Man har altså hos Kommissionen erkendt, at der er behov for i højere grad at lade offentligheden få indblik i faktuelle oplysninger, men det er dog udtryk for et princip om større offentlighed i sammenhænge, hvor der ikke hidtil har været det, og udtryk for ønsket om, at der også i de øvrige medlemsstater skal gælde et princip om større offentlighed.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Markedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 69:

Forslag til lov om ændring af lov om kontrol med tilvirkning af krigsmateriel m.m. (Ret til at nægte at medvirke i våbenindustri uden fortabelse af dagpenget).

Af Jens Thoft (SF) m.fl.
(FremSAT 15/11 89).

Lovforslaget sattes til forhandling.